У разову спеціалізовану вчену раду
Державного університету «Житомирська політехніка»

РЕЦЕНЗІЯ
доктора наук з державного управління, доцента
Кучменка Віталія Олександровича
на дисертацію Ольховського Олександра Анатолійовича
на тему: «Євроінтеграційні імперативи державної політики реформування правоохоронної системи»,
подану на здобуття ступеня доктора філософії
за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»

1. Актуальність теми дисертаційної роботи

У сучасних умовах Українська держава та її правоохоронна система переживають період комплексних реформ, зумовлених потребою у виробленні нових підходів до розвитку права й законодавства, реформування органів правопорядку, формування соціально-правової, гуманної за сутністю держави та її інститутів. Наразі екзистенційну загрозу незалежності створює збройна агресія російської федерації проти України. Головним завданням будь-якої держави є здійснення державотворення. Належний розвиток державотворчої політики становить основу розвитку держави та системи права, встановлює оптимальні умови розвитку всіх правових та політичних явищ. Для суверенної України нагальною є проблема належного державотворення в політичних та геополітичних реаліях сучасного існування. Першочерговою проблемою державотворення держави, що перебуває на стадії розвитку, виступають труднощі побудови належної та демократичної вертикалі державної влади, яка відповідала б європейським стандартам та вимогам співжиття цивілізованих народів.

Також сучасні реалії вимагають якісно нового оформлення правоохоронної системи, оскільки її нинішній стан не сприяє зростанню соціальної захищеності й безпеки громадян держави. По-перше, в її межах не створено дієвих інструментів і механізмів, які дали б змогу повністю реалізувати наявні права суб'єктів суспільних відносин, що мають бути відображені в позитивному праві. По-друге, відсутні гармонійні взаємозв'язки між чинними нормативно-правовими актами різних рівнів, які покладені в основу правової системи

держави, що своєю чергою призводить до невпорядкованості, внутрішньої неузгодженості, хаотичного й непослідовного розвитку українського законодавства. Не менш важливим є аналіз правової системи з позиції інтеграції наукового мислення та розуміння необхідності реформування національної правової системи в умовах євроінтеграційного вибору України. Тому дослідження наукових та прикладних засад реалізації державної політики реформування правоохоронної системи є актуальним. Виходячи із зазначеного, дисертаційне дослідження Ольховського О.А. є своєчасним і відповідає спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування».

2. Ступінь обґрунтованості наукових досліджень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх новизна та повнота викладу в опублікованих працях

Дисертаційну роботу виконано відповідно до плану науково-дослідних робіт Державного університету «Житомирська політехніка» за темою: «Інноваційні механізми публічного управління та адміністрування» (державна реєстрація № 0121U111051). У межах теми автором проведені дослідження, пов'язані з розробкою організаційно-методологічних положень формування та реалізації державної політики реформування правоохоронної системи в умовах євроінтеграції.

У дослідження збережено послідовність викладу матеріалу, наявний логічний зв'язок між структурними частинами.

Дисертаційна робота Ольховського О.А. виконана на високому науковому рівні, започатковує вивчення нових проблем і практики державного управління. До таких положень, насамперед, слід віднести ті результати, які було удосконалено дисертантом, а саме: теоретичні положення державної політики реформування правоохоронної системи в умовах євроінтеграції через визначення її місце в механізмі реалізації функцій держави (виступає одночасно інструментом, сферою та методом державного впливу), що ґрунтується на теоретичних підходах до їх розуміння та сучасних класифікаціях; процес реалізації стратегії державної політики реформування правоохоронної системи в умовах євроінтеграції шляхом визначення завдань за ключовими стратегічним цілями (нормативно-правова адаптація; інституційна адаптація; антикорупція та доброчесність; децентралізація; цифрова трансформація; міжнародна співпраця; захист персональних даних; захист фундаментальних прав людини; цивільний нагляд та контроль), інструменти переваги та ризики їх реалізації, а також обґрунтовано загальні вимоги до реалізації стратегії, що передбачають правові, організаційні та інформаційні заходи.

Значну наукову новизну містять також й інші результати дисертанта, які розвивають вже наявні наукові положення, зокрема набуло подальшого розвитку:

- доведення, що реформування правоохоронної системи України в умовах євроінтеграції має ґрунтуватися на імплементації наднаціональних стандартів верховенства права, політичної нейтральності та цифрової сумісності, що дозволяє вибудувати автентичну, інституційно стійку модель, яка через механізми демократичного контролю та пріоритет основних прав забезпечує повну інтеграцію національного безпекового сегмента у спільний правовий простір Європейського Союзу.

- обґрунтування, що вторинне право Європейського Союзу формує систему спеціальних вимог до правоохоронних систем держав-членів через регламенти та директиви, спрямовані на уніфікацію безпекових, інформаційних і процесуальних стандартів, що засвідчує трансформацію національних правоохоронних систем держав-членів у єдиний безпековий простір, що базується на цифровізації, оперативному обміні даними та високих стандартах захисту прав людини. Для України імплементація цих норм вимагає глибокого реформування кримінального, кримінального процесуального законодавства, модернізації інформаційної інфраструктури та посилення незалежного цивільного контролю за діяльністю правоохоронних органів;

- ідентифікація напрямів реформування правоохоронної системи України, яка, на відміну від практики механічного копіювання закордонних структур, базується на вибірковому застосуванні інструментарію європейських моделей (сервісної - Нідерландів, довірчої - Фінляндії та силової - Франції) через синтез національної специфіки з універсальними принципами демократичної підзвітності, цифрової сумісності з безпековим простором ЄС та перетворенням правопорядку на високотехнологічну інвестицію в економіку й захист прав людини.

Основні положення дисертаційної роботи опубліковано в 9 наукових працях, із них: одна монографія, 1 статті у зарубіжних виданнях, що включенні до міжнародних наукометричних баз даних Scopus та WoS, 3 статтях у наукових фахових виданнях України, 1 статті у зарубіжних виданнях, 3 тез доповідей на міжнародних та всеукраїнських конференціях. Результати дослідження є особистим досягненням дисертанта.

3. Достовірність одержання результатів дослідження

Достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій підтверджується використанням широкої теоретичної та емпіричної бази за

темою дисертації, в т.ч.: офіційних статистичних даних, нормативних документів, результатів наукових досліджень, що викладені в наукових публікаціях вітчизняних та зарубіжних вчених тощо. Наведена характеристика структурних частин дисертації свідчить про те, що в ній коректно, з наукової точки зору, визначено мету, завдання, а також порядок їх реалізації.

В основі методологічної бази дослідження лежить система загальнонаукових та спеціальних методів пізнання явищ і процесів у системі публічного управління. Методи теоретичного узагальнення, систематизації, абстрагування та аналогії, групування та структуризації використано для обґрунтування місця правоохоронної системи в реалізації функцій держави (п. 1.2). Методи систематизації, аналізу та синтезу, порівняння використано для формування передумов реформування правоохоронної системи в умовах євроінтеграції (п. 1.3). Загальні (п. 2.1) та спеціальні (п. 2.2) вимоги Європейського Союзу до правоохоронних систем країн-членів дослідженні шляхом використання методів порівняння, правового аналізу, систематизації, моделювання та структуризації. Методи статичного аналізу, порівняльно-правового аналізу, структуризації, аналогії, аналізу та синтезу використанні для вивчення правоохоронних систем країн членів Європейського Союзу (п. 2.3). Методи моделювання, структуризації, індукції та дедукції, правового аналізу, порівняння та аналогії, групування, теоретичного узагальнення використано для удосконалення процесу розробки (п. 3.1) та напрямів реалізації (3.2) стратегії державної політики реформування правоохоронної системи в умовах євроінтеграції.

4. Теоретична та практична цінність дослідження для науки та практики

Результати, що полягають в оцінці євроінтеграційних імперативів та розробці стратегії реформування правоохоронної системи використані в практичній діяльності правоохоронних органів, органів місцевого самоврядування в межах їхніх повноважень, визначених законодавством. Висновки, пропозиції і рекомендації, що містяться у дисертації, мають теоретичне і практичне значення, що підтверджується обґрунтованими висновками та рекомендаціями дисертанта, а також практичною реалізацією результатів дослідження.

Окремі концептуальні положення роботи доведено до рівня практичних пропозицій. Довідки щодо впровадження результатів дисертаційного дослідження підтверджують теоретичну значущість та практичне значення дисертації. Результати дослідження впроваджено у діяльність Чернівецького

управління департаменту внутрішньої безпеки Національної поліції України (довідка підписана Керівником К. Малишев), до того ж основні положення дисертації використовуються Державним університетом «Житомирська політехніка» при підготовці фахівців за спеціальностями 282 «Публічне управління та адміністрування» та 262 «Правоохоронна діяльність» (довідка № 44-13.00/496 підписана проректором з науково-педагогічної роботи А. Морозовим від 10.04.2026 р.).

5. Оцінка оформлення дисертації

Дисертація оформлена згідно з вимогами Міністерства освіти і науки України.

Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Робота містить 21 таблицю, 15 рисунків та 2 додатки. Список використаних джерел нараховує 154 найменування.

6. Академічна доброчесність

У дисертації відсутні порушення академічної доброчесності, наявні посилання на відповідні джерела інформації, а також дотримані всі норми законодавства про авторське право і суміжні права.

7. Дискусійні положення та зауваження до дисертаційної роботи

Дисертаційна робота Ольховського Олександра Анатолійовича заслуговує позитивної оцінки, разом з тим слід зауважити що предмет дослідження зумовлює низку дискусійних положень, що потребують подальшого обговорення. До них, зокрема, слід віднести такі:

1. Автором запропоновано удосконалення теоретичних положень державної політики реформування правоохоронної системи в умовах євроінтеграції через визначення її місця в механізмі реалізації функцій держави. Дисертантом проаналізовано праці таких вчених як: Джон Локк, Шарль Луї де Монтеск'є, Ганс Кельзен, Девід Істон, Габріель Алмонд, Талкотт Парсонс, Чарльз Мерріам з яких визначив наступні підходи: інституційно-розподільчий (процесуально-правовий) підхід; нормативно-юридичний підхід; системний підхід; за сферами суспільного життя. Один із підходів - нормативно-юридичний підхід - ґрунтується на розумінні держави як цілісного правового порядку, в межах якого функції визначаються через систему юридичних норм, компетенцій, процедур правотворення та правозастосування, а також механізмів юридичної відповідальності, потребує додаткової деталізації в частині систем в межах яких визначаються функції. Адже така ідентифікація полегшить розуміння взаємозв'язку принципів і функцій при запровадженні механізмів реформування правоохоронної системи в умовах євроінтеграції (с. 43-48).

2. У розділі 3, автором досліджені напрями реалізації стратегії державної політики реформування правоохоронної системи України на основі реформування правоохоронної системи, яка має відбуватися зважаючи на визначені положення (с. 162-187). Робота б значно виграла, якщо б разом розробленою методологію формування стратегії реформування правоохоронної системи Україні в контексті вимог євроінтеграційних процесів, автор дослідив би питання євроінтеграції правоохоронних органів Хорватії, яка приєдналась до ЄС під час останнього сьомого розширення ЄС у 2013 році, або країн членів ЄС – Румунії і Болгарії, які приєднались до ЄС під час шостого розширення ЄС у 2007 році.

8. Загальний висновок

Дисертаційна робота Ольховського Олександра Анатолійовича на тему: «Євроінтеграційні імперативи державної політики реформування правоохоронної системи» є цілісною, завершеною, самостійно виконаною науковою працею, яка містить обґрунтовані науково-практичні результати, що сприяють розвитку систем публічного управління та правоохоронної діяльності. В результаті виконаних дисертантом досліджень удосконалено процес реалізації стратегії державної політики реформування правоохоронної системи в умовах євроінтеграції шляхом визначення завдань за ключовими стратегічним цілями.

Таким чином, дисертаційна робота на тему «Євроінтеграційні імперативи державної політики реформування правоохоронної системи» за її змістом та оформленням відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року, а її автор – Ольховський Олександр Анатолійович, заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

Рецензент:
доктор наук з державного управління, доцент,
доцент кафедри національної безпеки,
публічного управління та адміністрування
Державного університету
«Житомирська політехніка» Віталій КУЧМЕНКО

Підпис
Засвідчую:
Учений секретар
Житомирська політехніка